

Byla C-745/22

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį**Gavimo data:**

2022 m. gruodžio 2 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, Graikija)**Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2022 m. lapkričio 8 d.

Pareiškėja:*Micreos Food Safety BV***Atsakovė:***Eniaios Foreas Elegchou Trofimou* (E.F.E.T.)**Pagrindinės bylos dalykas**

Prašymas panaikinti *Eniaios Foreas Elegchou Trofimou* (Bendra maisto produktų kontrolės institucija) valdybos pirmininko aktą, kuriuo atmetas pareiškėjos prašymas leisti pateikti jos produktą „Listex™ P100“ Graikijos rinkai kaip pagalbinę perdirbimo medžiagą vartojimui skirtuose gyvūninės kilmės produktuose.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra pateiktas pagal SESV 267 straipsnį, visų pirma atsižvelgiant į Reglamento Nr. 853/2004 3 straipsnio 2 dalies nuostatą, kurios aiškinimas kelia abejonių.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Reglamentas (EB) Nr. 853/2004 turi būti aiškinamas taip, kad į šio reglamento 3 straipsnio 2 dalies taikymo sritį patenka (ir atitinkamai jam

reikalingas išankstinis Komisijos leidimas juo prekiauti Sąjungos rinkoje, kuri reikėtų gauti pagal reglamento 11a straipsnį) toks produktas, kaip pareiškėjos „Listex™ P100“, kurio savybės aprašytos 2016 m. liepos 7 d. Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) nuomonėje ir kuris, pareiškėjos teigimu, yra naudojamas ne skerdyklos patalpose paskutiniuose gamybos proceso etapuose bei skirtas ne gyvūninės kilmės produktų paviršiaus taršai pašalinti, o užkirsti kelią šiai taršai?

Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

2. Ar Reglamentas (EB) Nr. 1333/2008 turi būti aiškinamas taip, kad minėtas pareiškėjos produktas yra maisto priedas arba pagalbinė perdirbimo medžiaga (Reglamento Nr. 1333/2008 3 straipsnio 2 dalies a ir b punktai)?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija

2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463).

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL L 139, 2004, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 226, 2004, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 34 t., p. 319): 1 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktai.

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 853/2004, nustatantis konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004, p. 55 ir klaidų ištaisymas, OL L 226, 2004, p. 22; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 14), su pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1243 (OL L 198, 2019, p. 241): 2, 9, 10, 11, 12, 14, 18, 27, 28 ir 30 konstatuojamosios dalys ir 2 straipsnis, 3 straipsnio 2 dalis bei 11a straipsnio 1 dalis.

2005 m. lapkričio 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2073/2005 dėl maisto produktų mikrobiologinių kriterijų (OL L 338, 2005, p. 1).

2008 m. gruodžio 16 d., Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1333/2008 dėl maisto priedų (OL L 354, 2008, p. 16): 1 straipsnio 1 dalis, 2 straipsnio 1 dalies a punktas, 3 straipsnio 2 dalies a ir b punktai, 4 straipsnio 1 ir 2 dalys.

2010 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-333/08, EU:C:2010:44).

Bylai reikšmingos nacionalinės teisės nuostatos

Maisto ir gėrimų kodeksas (Valstybinės bendrosios chemijos laboratorijos Vyriausiosios chemijos tarybos sprendimas 1100/87, patvirtintas finansų ministro; Oficialusis leidinys B 788/31.12.1987), su pakeitimais: 2 straipsnio 3 dalies 1 ir m punktai, 12a straipsnio 5 dalis, 29 straipsnio 3 dalis, 36a, 44, 80b, 83 straipsniai ir 144 straipsnio 8 dalis.

Įstatymas 2741/1999, Bendra maisto produktų kontrolės institucija, kitos teisės normos dėl Plėtros ministerijos kompetencijai priskirtų klausimų ir kitos nuostatos (Oficialusis leidinys A 199/28.9.1999): 1 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2015 m. pareiškėja kreipėsi į Europos Komisiją, prašydama leisti naudoti jos produktą „Listex™ P100“ kaip dezinfekavimo priemonę, skirtą sumažinti listerijos bakterijų kiekį vartojimui skirtuose gyvūninės kilmės maisto produktuose.
- 2 Jos prašymas buvo išnagrinėtas pagal Reglamento 853/2004 nuostatas. 2016 m. liepos 7 d. Europos maisto saugos tarnyba (EFSA) paskelbė mokslinę nuomonę ir parengė atitinkamą reglamento projektą, kuris buvo pateiktas konsultacijoms. Vis dėlto galiausiai 2018 m. vasario 19 d. raštu Komisija informavo pareiškėją, kad neketina toliau vertinti jos prašymo, nes nėra būtinos politinės paramos.
- 3 2018 m. vasario 26 d. pareiškėja pakartojo, kad nagrinėjamas jos produktas yra ne dezinfekavimo priemonė, o pagalbinė perdirbimo medžiaga, kuri nepatenka į Reglamento 853/2004 taikymo sritį.
- 4 Dviem 2019 m. birželio 17 d. raštais, adresuotais pareiškėjai, Komisija dar kartą atmetė jos pateiktą prašymą, primindama, kad apie prašymą leisti naudoti jos produktą kaip dezinfekavimo priemonę ankstesniu raštu jau buvo informavusi pareiškėją nurodydama, kad vertinimo netęs ir laikysis nuomonės, kad net jei aptariamasis produktas ir būtų priskirtas pagalbinėms perdirbimo medžiagoms, iš esmės nepatenkančioms į Reglamento Nr. 853/2004 taikymo sritį, šio reglamento nuostatos vis tiek būtų tam produktui taikomos, jei jis būtų naudojamas dezinfekcijai. Be to, Komisija pažymėjo: kadangi tai yra Sąjungos teisės klausimas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi išimtinę jurisdikciją jį aiškinti.
- 5 2019 m. rugpjūčio 16 d. pareiškėja Europos Sąjungos Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį ir prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones dėl minėtų Komisijos raštų, kuriais, pareiškėjos teigimu, Komisija ne tik atmetė jos pirminį prašymą leisti naudoti jos produktą kaip dezinfekavimo priemonę ir alternatyvų prašymą pripažinti jį nedezinfekuojančia pagalbine perdirbimo medžiaga, bet ir uždraudė jį pateikti į Europos Sąjungos rinką kaip pagalbinę perdirbimo medžiagą vartojimui skirtiems maisto produktams.

- 6 Europos Sąjungos Bendrojo Teismo pirmininko 2019 m. rugsėjo 26 d. nutartimi (T-568/19 R, EU: T:2019:694) prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones buvo atmestas dėl to, kad ginčijami raštai nebuvo tokio turinio sprendimas, kokį jiems priskyrė pareiškėja, ir jais, be kita ko, nebuvo uždrausta prekiauti jos produktu. Kartu toje nutartyje nurodyta galimybė pareiškėjai pareikšti ieškinį dėl atitinkamų valstybių narių valdžios institucijų priimtų aktų (pareiškėja nurodė Estijos ir Belgijos valdžios institucijų žalingus aktus), todėl nacionaliniai teismai gali kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- 7 Vėliau, 2019 m. lapkričio 8 d., Komisija išsiuntė raštą valstybių narių kompetentingoms tarnyboms; jame nurodė, kad, atsižvelgiant į argumentą, jog produktas turėtų būti laikomas pagalbine perdirbimo medžiaga, kuriai Reglamentas 853/2004 netaikomas, pažymima, kad „Listex™ P100“ patenka į šio reglamento 3 straipsnio 2 dalį, nes juo siekiama sumažinti vartojimui skirtų gyvūninės kilmės maisto produktų taršą listerijos bakterijomis, todėl, net jei produktas būtų klasifikuojamas kaip pagalbinių dezinfekavimo priemonė, pagal Reglamentą 853/2004 jam vis tiek būtų taikomas patvirtinimo reikalavimas. Šiame rašte Komisija taip pat priminė, kad nebuvo išduotas leidimas pateikti produktą į rinką pagal reglamento 3 straipsnio 2 dalį, kaip skirtą naudoti gyvūninės kilmės maisto produktuose, ir nurodė, kad, jos nuomone, valstybės narės neturi galimybės leisti naudoti produktą kaip pagalbinių perdirbimo medžiagą gyvūninės kilmės maisto produktams.
- 8 2020 m. balandžio 27 d. prašymu sveikatos apsaugos ministro pavaduotojui, kuris 2020 m. gegužės 21 d. Kaimo plėtros ir maisto ministerijos raštu buvo persiustas Bendrai maisto produktų kontrolės institucijai pagal jos kompetenciją, pareiškėja paprašė išnagrinėti, ar jos produktas „Listex™ P100“ gali būti teikiamas į Graikijos rinką kaip pagalbinių perdirbimo medžiaga, skirta vartojimui skirtiems gyvūninės kilmės maisto produktams, ir, jei taip, išduoti atitinkamą leidimą, nurodyma, kad šis produktas jau pripažintas kaip pagalbinių perdirbimo medžiaga kitose šalyse (JAV, Kanadoje, Australijoje, Šveicarijoje, Izraelyje).
- 9 Atsakydamas į šį prašymą 2020 m. birželio 24 d. Bendros maisto produktų kontrolės institucijos valdybos pirmininkas priėmė aktą, t. y. pagrindinėje byloje ginčijamą aktą; juo buvo atmestas minėtas prašymas pripažinti nagrinėjamą produktą pagalbine perdirbimo medžiaga, nurodant, kad jis yra dezinfekavimo priemonė ir dėl to jam reikalingas išankstinis Komisijos leidimas. Tame teisės akte taip pat nurodytos priežastys, dėl kurių, kompetentingos institucijos nuomone, negalima leisti naudoti produkto kaip pagalbinių perdirbimo medžiagos (atitinkamos reguliavimo sistemos trūkumas, išlygos, atsiradusios dėl pirma minėtos EMST nuomonės dėl produkto priskyrimo maisto priedų arba pagalbinių perdirbimo medžiagų kategorijai, ir galimybės jį veiksmingai bei saugiai naudoti), ir išreikštos tam tikros abejonės dėl to, ar institucija turėtų laikytis pozicijos dėl aptariamo produkto pobūdžio, kol Teisingumo Teismas šiuo klausimu nepriims galutinio sprendimo.

- 10 Dėl to, kas išdėstyta pirma, 2020 m. rugsėjo 28 d. pareiškėja minėtą aktą apskundė *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės taryba), t. y. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, ir paprašė jį panaikinti.
- 11 Visų pirma pareiškėja teigia, kad jos produktas nepatenka į Reglamento Nr. 853/2004 3 straipsnio 2 dalies taikymo sritį dėl toliau nurodomų priežasčių. Pirma, šioje nuostatoje kalbama tik apie skerdyklose atliekamą gyvūninės kilmės produktų dezinfekavimą, o „Listex™ P100“ atveju ši sąlyga netenkinama. Antra, jos produktas skirtas naudoti pačiuose paskutiniuose gamybos proceso etapuose, net ir termiškai apdorojus maistą, t. y. kai jis jau yra dezinfekuotas ir paruoštas pjaustymui bei pakavimui. Trečia, jos produktas nėra skirtas „gyvūninės kilmės maisto produktų paviršiaus taršai pašalinti“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą; pareiškėja daro prielaidą, kad produktai, kuriems jis taikomas, nėra užteršti, nes jis skirtas užkirsti kelią taršai tuo atveju, kai iki maisto produkto pardavimo ir vartojimo laikymo laikotarpiu listerijos bakterijos viršija leistinas ribas. Grįsdama savo teiginius pareiškėja remiasi Reglamentu Nr. 2073/2005 dėl maisto produktų mikrobiologinių kriterijų.
- 12 Po to, kai pareiškėja pateikė prašymą panaikinti sprendimą pagrindinėje byloje, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas 2020 m. gruodžio 18 d. priėmė nutartį (T-568/19, EU: T:2020:647); ja nutarė, kad, priešingai, nei manė pareiškėja, ginčijami Komisijos raštai, pirma, nėra aktai, kuriuos galima apskusti, ir, antra, jais nenuspręsta uždrausti pateikti prekę į Sąjungos rinką. Šioje nutartyje dėl pagrindinėje byloje nagrinėto ieškinio dėl panaikinimo, kaip ir ankstesnėje nutartyje dėl prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones, pažymėta, kad iš pareiškėjos neatimta teisė į teisminę gynybą, nes ji gali apskusti atitinkamus valstybių narių valdžios institucijų aktus nacionaliniuose teismuose, todėl pastarieji gali kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- 13 Be to, 2022 m. vasario 7 d. raštu Bendros maisto produktų kontrolės institucijos pirmininkas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui paaiškino priežastis, dėl kurių, šios institucijos nuomone, produktas negali būti klasifikuojamas kaip pagalbinė perdirbimo medžiaga, skirta kitiems tikslams nei dezinfekavimas. Priežastys yra šios: pareiškėja nepateikė tinkamų duomenų, pagal EMST išvadas Reglamente Nr. 1333/2008 nustatytos sąlygos neįvykdytos, produktas taip pat gali būti naudojamas kaip maisto priedas, o jo sauga ir veiksmingumas kelia abejonių.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 14 Pirmiausia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad ginčijamo akto motyvai, kuriais pripažinta, kad nagrinėjamas produktas, kuriam prašyta leidimo prekiauti, yra dezinfekavimo priemonė arba bet kuriuo atveju jis naudojamas dezinfekavimo tikslais ir todėl patenka į Reglamento Nr. 853/2004 taikymo sritį, yra *prima facie* teisėti ir pakankami, nes jie pagrįsti pagrindinėje

byloje pateiktais įrodymais ir šio reglamento 3 straipsnio 2 dalimi bei 11a straipsniu.

- 15 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad priešingi pareiškėjos argumentai turi būti atmesti dėl toliau nurodytų priežasčių.
- 16 Pirma, dėl pareiškėjos teiginio, kad jos produktas nepatenka į Reglamento Nr. 853/2004 3 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši nuostata, atsižvelgiant į tikslą, kurio siekiama Reglamentu Nr. 853/2004, t. y. apsaugoti vartotojus maisto saugos požiūriu, kaip matyti iš šio reglamento 9 konstatuojamosios dalies, taip pat apima gyvūninės kilmės produktų dezinfekavimą visų tipų įmonėse (kaip matyti iš šio reglamento 18 konstatuojamosios dalies), taigi ir už skerdyklų ribų, neatsižvelgiant į gamybos proceso etapą.
- 17 Antra, pareiškėjos teiginys, kad jos ginčijamas produktas skirtas ne gyvūninės kilmės produktų paviršiaus taršai pašalinti, o užkirsti kelią tai taršai, net jei tai būtų tiesa, neturi jokios reikšmės pagrindinei bylai, nes ir šiuo atveju kalbama apie „gyvūninės kilmės produktų paviršiaus taršos pašalinimą“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 853/2004 3 straipsnio 2 dalį.
- 18 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad, kilus abejonių dėl Reglamento Nr. 853/2004 3 straipsnio 2 dalies prasmės išaiškinimo, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pagrindinėje byloje priimtas sprendimas nebus skundžiamas pagal nacionalinę teisę, atitinkamus prejudicinius klausimus būtina pateikti Teisingumo Teismui.